

В. М. Герзанич,

аспірант, ДВНЗ „Ужгородський національний університет”, м. Ужгород

ОСНОВНІ НЕДОЛІКИ ТА ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ

V. M. Gerzanich,

graduate student, DVNZ „Uzhgorodskiy national university”, Uzhgorod

THE MAIN SHORTCOMINGS AND PROBLEMS OF ATTRACTING FOREIGN INVESTMENTS IN UKRAINE

Досліджено основні недоліки та проблеми залучення іноземних інвестицій в Україні з точки зору одержання короткострокових ефектів інвесторами та довгострокових ефектів державою на п'ятьох базових етапах розвитку іноземного інвестування. Виявлено, що протягом усього періоду здійснення іноземного інвестування в економіку незалежної України проблеми й недоліки, притаманні цьому процесу, були практично незмінними, а відмінності стосувалися скасування та відновлення пільгових умов залучення іноземних інвестицій. Проведений аналіз показав, що головними проблемами залучення іноземних інвестицій в нашу країну у сучасних умовах є несприятливий інвестиційний клімат та недосконалість нормативно-правового забезпечення інвестиційної діяльності. Також в Україні протягом досліджуваного періоду спостерігалися протиріччя між інтересами приватних іноземних інвесторів та потребами національної економіки. Виявлено, що основні проблеми іноземного інвестування в Україні не вирішено до цього часу.

The basic shortcomings and problems of attracting foreign investment in Ukraine from the viewpoint of short-term effects of investors and long-term effects of the state at five basic stages of development of foreign investment are identified. Revealed that during the entire period of the foreign investment in the economy of independent Ukraine problems and shortcomings of this process were virtually unchanged, and the differences concerned the undo and redo favorable conditions for attracting foreign investment. The analysis showed that the main challenges of attracting foreign investment in our country at the present stage of development are unfavorable investment climate and imperfect regulatory support investment activities. Also in Ukraine during the study period there was a contradiction between the interests of private foreign investors and the needs of the national economy. Revealed that the main problems of foreign investment in Ukraine is not solved and now.

Ключові слова: іноземні інвестиції, проблеми залучення, інвестиційний клімат, інвестиційне законодавство, Україна.

Keywords: *foreign investment, the problems of attracting, investment climate, investment legislation, Ukraine.*

Постановка проблеми. Залучення іноземних інвестицій є невід'ємною частиною розвитку національної економіки України, сприяючи її входженню у глобальне бізнес-середовище та підвищуючи інвестиційну привабливість. Ефективність іноземного інвестування значною мірою залежить від правильного вибору пріоритетних напрямків реалізації інвестиційних проектів. Однак, перш ніж формувати пріоритети іноземного інвестування, необхідно визначитися з основними проблемами та недоліками цього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітні аспекти іноземного інвестування розглядалися у працях таких знаних зарубіжних учених, як Е. Берлоу, О. Вільямсон, Д. Гофман, Дж. Даннінг, Дж. Мур, М. Портер, П.Фішер, С. Хаймер, У. Шарп та ін. Питання залучення іноземних інвестицій в Україну, зокрема, проблемних аспектів цього процесу знайшли відображення у дослідженнях багатьох вітчизняних вчених: О. Барановського, Я. Бережного, І.Бланка, В. Гейця, А.Гриньова, Б. Данилишина, Я. Жаліла, О. Мозгового, С. Мочерного, І. Ніколайко, О.Онопрієнко, В. Петрушевської, О. Федорук та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на істотну кількість робіт, присвячених вивченню недоліків іноземного інвестування в Україні, проблема паритету інтересів приватних інвесторів і держави у цілому при здійсненні інвестиційної діяльності не знайшла достатнього висвітлення у дослідженнях попередніх років і потребує подальшого доопрацювання.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначення основних проблем залучення іноземних інвестицій в Україні з точки зору одержання короткострокових ефектів окремими приватними інвесторами та довгострокових ефектів українською державою у цілому.

Виклад основного матеріалу. Дослідження проблем іноземного інвестування в Україні, які проводилися науковцями, аналітиками та експертами, показали, що найбільш негативно на процес іноземного інвестування в Україні впливають несприятливий інвестиційний клімат та недосконалість законодавства. Серед інших недоліків системи залучення іноземних інвестицій можна виділити обмеженість (інколи недоступність) та суперечливість інформації про об'єкти інвестицій і процес їх оформлення, відсутність системного підходу до залучення іноземних інвестицій на рівні областей, міст та районів, неврегульованість інтересів інвесторів та національної економіки тощо.

Значна увага питанню наявних проблем залучення іноземних інвестицій приділяється і у нормативно-правових актах щодо розвитку інвестиційної діяльності України [1; 2], що є позитивним фактом внаслідок, по-перше, визнання на державному рівні існування цих проблем, по-друге, закріплення на законодавчому рівні необхідності їх вирішення. При цьому проблеми здійснення іноземного інвестування у них виділено практично ті ж самі, що й експертами:

- невизначеність інституційно-правового механізму залучення недержавних інвестицій, зокрема, розвитку державно-приватного партнерства;
- низькі темпи та недостатня державна підтримка впровадження високих технологій та інновацій;
- несприятливий інвестиційний клімат в Україні, у тому числі, внаслідок світової фінансово-економічної кризи, яка призвела до максимальної недоступності міжнародних фінансових ресурсів;

- недосконале законодавче забезпечення з питань захисту прав власності, адміністрування податків, виділення земельних ділянок, здійснення підприємницької діяльності у цілому;

- недостатній рівень державної підтримки інвестиційної діяльності та розвитку системи підготовки інвестиційних програм і проектів для залучення державних інвестицій та ін.

Оскільки серед вітчизняних недоліків іноземного інвестування більшість дослідників та експертів виділяють недосконалість законодавчої бази, проблеми залучення іноземних інвестицій в нашу країну з точки зору одержання короткострокових і довгострокових ефектів для інвесторів та національної економіки доцільно розглядати згідно з етапами формування нормативно-правової бази іноземного інвестування в Україн (див. таблицю).

Таблиця.

Основні недоліки та проблеми залучення іноземних інвестицій в Україну*

Етап розвитку іноземного інвестування	Проблеми іноземного інвестування в Україні з точки зору одержання	
	<i>довгострокових ефектів</i>	<i>короткострокових ефектів</i>
<i>Перший (1991-1992 рр.)</i>	Максимальне усунення держави від регулювання інвестиційної діяльності. Зловживання реальних та «псевдо-інвесторів» податковими та дозвільними пільгами, зокрема, у спеціальних (вільних) економічних зонах.	Стихійне використання інструментів заохочення іноземних інвестицій. Нечіткість або відсутність нормативно-правових актів з регулювання багатьох сфер господарської, соціальної, адміністративної та іншої діяльності.
<i>Другий (1993-1996 рр.)</i>	Істотне погіршення інвестиційного клімату.	Часткова делібералізація умов інвестування (скасування раніше визначених законодавством пільгових умов) та погіршення внаслідок цього інвестиційного клімату. Необхідність державної реєстрації інвестицій. Встановлення мінімального розміру інвестицій.
<i>Третій (1997-1999 рр.)</i>	Визнання порушення Україною принципу незворотності закону у часі (стосовно скасування пільг інвесторам на попередньому етапі).	Практично не було.
<i>Четвертий (2000-2008 рр.)</i>	Суперечливий характер більшості прийнятих у цей період нормативно-правових актів (головним чином, Цивільного й Господарського кодексів), що призвело до необхідності внесення	Скасування пільг, закріплених попереднім законодавством про іноземні інвестиції. Закріплення національного режиму для валютного та податкового регулювання по

	<p>до них подальших змін і доповнень.</p> <p>Скасування 50%-вого обов'язкового продажу валюти на українському ринку.</p>	<p>відношенню до іноземних інвесторів.</p> <p>Неврегульованість корпоративних відносин в Україні.</p>
	<p>Скасування з 2005 р. пільг, що діяли для іноземних інвесторів в рамках спеціальних (вільних) економічних зон та територій пріоритетного розвитку, що призвело до згортання інвестиційних проектів у СЕЗ, збитків у інвесторів і послаблення позитивного впливу іноземного інвестування на соціально-економічний розвиток регіонів.</p> <p>Згортання або призупинення багатьох інвестиційних проектів внаслідок світової фінансово-економічної кризи.</p>	
<p><i>П'ятий (2009 р.-до цього часу)</i></p>	<p>Зниження інвестиційної привабливості України на тлі глобальної фінансової нестабільності та ускладнення організаційно-правових умов ведення бізнесу.</p> <p>Звільнення майнових інвестицій від сплати ввізного мита.</p> <p>Звільнення від податку на прибуток інвестицій, що надходять на територію України як внесок до статутного капіталу українського підприємства.</p> <p>Економічна й політична нестабільність у країні.</p>	<p>Застосування тимчасових інструментів впливу на іноземне інвестування, спрямованих на виведення національної економіки з кризового стану за рахунок посилення вимог до учасників інвестиційної діяльності (реєстрація інвестицій та валютне регулювання).</p> <p>Неможливість, згідно з чинним податковим законодавством, включати деякі види витрат до податкового обліку.</p> <p>Позбавлення новостворених підприємств права на податковий кредит на початку діяльності.</p> <p>Нерівнозначний підхід до застосування ПДВ для окремих галузей.</p>
	<p>Недосконалість умов і порядку реєстрації інвестицій, зокрема, за рахунок внесення у цей процес постійних численних змін.</p> <p>Реєстрація інвестицій, і як наслідок, надання підприємствам відповідних пільг, здійснюються тільки після їх реального внесення та підтвердження цього факту уповноваженим органом.</p> <p>Не закріплено відповідальність за конкретними виконавцями при реалізація інвестиційних проектів за принципом «єдиного вікна». Відсутність достатнього обсягу фінансування для створення та розвитку мережі дозвільних центрів та активного інформування підприємців про можливості користування цими послугами.</p>	

* Складено автором на основі дослідження вітчизняного інвестиційного законодавства, наукових, аналітичних та статистичних матеріалів щодо залучення іноземних інвестицій в Україну.

Дані таблиці свідчать, що протягом усього періоду здійснення іноземного інвестування в економіку незалежної України проблеми й недоліки, притаманні цьому процесу, були практично незмінними і цілком відповідають розглянутим експертним оцінкам.

Відмінності кожного з етапів стосувалися, головним чином, скасування та відновлення пільгових умов залучення іноземних інвестицій (надання податкових, митних, адміністративних та інших преференцій інвесторам). Це мало істотний вплив на обсяги та динаміку інвестування, і особливо, на одержання довгострокових та короткострокових ефектів.

Слід зазначити, що в Україні протягом досліджуваного періоду завжди спостерігалось протиріччя між інтересами приватних іноземних інвесторів та потребами національної економіки. Це підтверджується зниженням інвестиційної привабливості нашої країни та згортанням значного числа інвестиційних проектів на другому та червертому етапах внаслідок делібералізації умов іноземного інвестування.

Однак деякі рішення щодо державного регулювання залучення іноземних інвестицій мали негативний вплив як на ефективність діяльності інвесторів, так і на результативність розвитку вітчизняного національного господарства та окремих регіонів. Найбільш наглядними у даному випадку є четвертий та п'ятий етапи розвитку іноземного інвестування в Україні. Вони демонструють, що прийняті у цей період нормативно-правові акти та заходи інвестиційної реформи, що зараз проводиться, є раціональними по суті, проте на практиці вони призвели до виникнення законодавчих колізій, значного числа непорозумінь та протиріч при здійсненні тих чи інших розпоряджень, зменшення кількості інвестиційних проектів у деяких регіонах та ін.

Розглядаючи проблеми й недоліки залучення іноземних інвестицій на сучасному етапі розвитку, слід відмітити, що несприятливий інвестиційний клімат та недосконале законодавство і дотепер є головуючими.

Основними недоліками нормативно-правового забезпечення іноземного інвестування в Україні на сучасному етапі розвитку, як і раніше, можна визначити:

- велику кількість законодавчих актів (більше 100), яка до того ж постійно збільшується, та внесення до них постійних змін та доповнень (наприклад, з метою регулювання здійснення національних проектів та реалізації інвестиційних проектів за принципом «єдиного вікна»);
- суперечливість тлумачення деяких положень нормативних документів (так, у Закон України «Про режим іноземного інвестування» так і не було внесено змін щодо роз'яснення формулювання «згідно з чинним законодавством»);
- недосконалість податкового законодавства у частині обліку витрат;
- значні розбіжності у нормотворчості регіональних органів державної влади (зокрема, стосовно умов (термінів, оплати, переліку необхідних документів) реєстрації та перереєстрації іноземних інвестицій);
- відсутність дієвих механізмів державно-приватного партнерства при здійсненні інвестиційних проектів (зокрема, дефіцит бюджетних коштів для фінансування довгострокових проектів, невизначеність методології надання державної підтримки, невідповідність міжнародним принципам ДПП, обмежені можливості одержання держгарантій для здійснення проектів ДПП на регіональному рівні, неможливість іноземного інвестора впливати на формування тарифів в рамках реалізації проектів державно-приватного партнерства, нечіткість визначення суб'єктів, що мають право бути державними партнерами у цих проектах, неможливість участі державних та комунальних підприємств у здійсненні проектів на умовах ДПП [3]) і т.д.

Коло інших проблем та недоліків, які можна розглядати, як складові інвестиційного клімату, є доволі широким.

Перше, на що необхідно звернути увагу, це загальний рівень соціально-економічного розвитку країни, який у післякризовому періоді відрізнявся нестабільністю, і незважаючи на деяке покращення у 2010-2013 рр., за багатьма показниками так і не досяг докризового рівня.

Окремо слід виділити такий важливий показник інвестиційної привабливості, як рівень життя населення. В Україні він є значно нижчим від розвинених країн, внаслідок чого знижується купівельна спроможність населення. Так, українці витрачають у середньому 3,2 тис. євро на рік, тоді як у Європі цей показник сягає більше 12 тис. євро, тобто майже учверверо вищий [4]. До того ж, за даними Держжостату України, більше половини усіх доходів витрачається на придбання продуктів харчування та безалкогольних напоїв.

Така ситуація є несприятливою для одержання як короткострокових ефектів інвесторами, так і довгострокових ефектів державою. Іноземні інвестори не вкладатимуть кошти у країну, економічна ситуація у якій вирізняється тривалою нестабільністю, а низька купівельна спроможність населення у багатьох випадках зводить на нівець будь-які спроби розвинути бізнес, особливо у споживчому секторі. Одержанню довгострокових ефектів для національного господарства при цьому заважатимуть як, власне, низькі обсяги іноземного інвестування, так і нагальна необхідність направляти отримані доходи на підтримку існуючої економічної системи та гарантовані мінімальні соціальні виплати.

Також слід звернути увагу на галузеву структуру залучення іноземних інвестицій. Для держави у цілому важливо, щоб кошти направлялися в інноваційні промислові виробництва, які на сьогоднішній день є основою ефективного розвитку будь-якої економіки світу. Для інвестора найважливішим є швидке і стабільне одержання прибутку, що є більш ймовірним у вже розвинених видах економічної діяльності. В Україні у середньому третина іноземних інвестицій надходить у промисловість, однак в основному фінансуються низькотехнологічні галузі та виробництва (металургія, загальна хімія, харчова промисловість). Ще третина іноземних вкладень приходить на фінансову діяльність, яка хоч і є украй необхідною для здійснення усіх видів господарської діяльності, не може розглядатися реальною основою благополуччя країни у довгостроковій перспективі.

Особливістю іноземного інвестування в Україні на сучасному етапі виступають і зміни у структурі акціонерного капіталу нерезидентів: на сьогодні у ньому домінують грошові внески, тоді як у 2001-2004 рр. внески у вигляді рухомого і нерухомого майна займали від 28 до 36% [5]. Для одержання довгострокових ефектів цей факт є неоднозначним. З одного боку, інвестиції у грошовій формі дозволяють направляти їх на будь-які цілі (від придбання новітніх технологій до виплати зарплатні працівникам), з іншого боку, внески у вигляді сучасних знань і технологій, які надає зацікавлений партнер, можуть бути більш ефективними з точки зору провадження дійсно проривних виробництв світового рівня.

Також одним з недоліків іноземного інвестування в Україні можна вважати наявну географічну й регіональну структуру залучення інвестиційних ресурсів.

Аналіз статистичних даних Державної служби статистики України показав, що у період з 2002 по 2013 рр. на десятку основних країн-інвесторів приходилося, як правило, 75-85% загального обсягу прямих іноземних інвестицій. Перелік цих країн протягом досліджуваного періоду залишався майже незмінним: Кіпр, Німеччина, Нідерланди, Російська Федерація, Австрія, Великобританія, Франція, Віргінські острови, Швейцарія, Італія. Винятком є тільки США, на які у 2002 р. приходилося більше 17%

іноземних інвестицій, тоді як у наступні роки надходження акціонерного капіталу з цієї країни майже припинилося.

Така концентрація залучення інвестиційних ресурсів з невеликої кількості країн і регіонів світу (у 2013 р. 76,4% загального обсягу ПІІ надійшло з країн Євросоюзу) є доволі небезпечною з точки зору одержання як довгострокових, так і короткострокових ефектів для національної економіки та інвесторів, адже будь-які зміни у стосунках з вказаними країнами негативно відіб'ються на обсягах та регулярності надходження інвестицій до загальнонаціональних та приватних проектів.

Регіональна структура іноземного інвестування в Україні також не є оптимальною. Майже половина усіх інвестицій (48,2% у 2013 р.) надходила у м. Київ. Почасти це можна пояснити тим, що значну кількість організацій зареєстровано саме у Києві, тоді як фактична реалізація проектів відбувається в інших регіонах країни. Також іноземні інвестиції вкладалися, головним чином, у промислово розвинуті регіони (Дніпропетровську, Донецьку, Харківську, Запорізьку області), у регіони, що активно здійснюють транскордонне співробітництво (Львівська, Одеська області, АР Крим) та Київську область. Частка ж більшості інших регіонів складала протягом 2002-2013 рр. менше 1%.

Ця ситуація, у першу чергу, є проблемою для одержання довгострокових ефектів від здійснення інвестиційної діяльності, тому що призводить до поглиблення нерівномірності соціально-економічного розвитку регіонів України, відбиваючись на рівні оплати праці, обсягах витрат на покращення екологічної ситуації та культурного розвитку і т.д.

Однією з найбільших проблем залучення іноземних інвестицій в нашу країну, що негативно впливає на одержання і короткострокових, і довгострокових ефектів, можна вважати інституційні умови ведення бізнесу. На думку переважної більшості інвесторів та експертів, вони вирізняються відсутністю гарантій захисту своєї справи, наявністю рейдерських захоплень, бюрократичним тиском, свавіллям судів, корумпованістю усіх бізнес-процесів (наприклад, неможливістю одержання земельних ділянок). Це призвело того, що «...за останні роки в Україну не зайшов жоден крупний приватний інвестор, а приток прямих інвестицій у перерахунку на душу населення за два роки скоротився з 143 до 132 дол., що у рази менше, ніж у Чехії (1 тис. дол.) та Словаччині (660 дол.), а також Казахстані (776 дол.) та Росії (360 дол.) [4].

Істотні недоліки притаманні і такому важливому з точки зору одержання довгострокових ефектів напрямку залучення іноземних інвестицій, як реалізація національних проектів.

Згідно з даними Держінвестпроекту України [6] та дослідженнями «Національного інституту стратегічних досліджень» [7; 8, с. 34-41], «вузькими» місцями їх реалізації є відведення необхідних земельних ділянок та передача існуючих будівель, відсутність як бюджетного, так і особливо іноземного фінансування, невизначеність у багатьох випадках правового поля здійснення проектів та відповідальних осіб та установ, зростання кількості національних проектів та дублювання ними значної кількості напрямків та положень чинних державних цільових програм, недосконалість механізму державно-приватного партнерства при реалізації національних проектів та ін.

Висновки. У результаті дослідження основних проблем та недоліків залучення іноземних інвестицій в Україні було виявлено, що протягом усього періоду незалежності нашої країни головними «вузькими» місцями залишалися недосконалість законодавчої бази щодо регулювання інвестиційної діяльності та несприятливий інвестиційний клімат практично за усіма його базовими складовими.

Недоліками нормативно-правового забезпечення здійснення інвестиційної діяльності, як на попередніх етапах, так і на сьогоднішній день є, по-перше, неоднозначність тлумачення деяких положень нормативних документів, що призводить до правових колізій та необхідності вирішення

спорів у судовому порядку; по-друге, дуже велика кількість законодавчих актів, які прямо чи непрямо регулюють власне інвестиційну діяльність та пов'язані з нею зовнішньоекономічну, промислову, торгівельну та інші види діяльності.

Погіршення інвестиційного клімату в Україні на різних етапах розвитку інвестиційної діяльності було пов'язано, головним чином, з розширенням та згортанням пілг для іноземних інвесторів, тобто з низьким рівнем захисту їх комерційних інтересів.

Також негативний вплив на інвестиційний клімат чинили такі фактори, як загальний незадовільний рівень соціально-економічного розвитку національної економіки, зокрема, низький рівень життя населення; неефективна галузева структура залучення іноземних інвестицій, де частка високотехнологічних та наукоємних виробництв протягом досліджуваного періоду була мінімальною; неоптимальна географічна й регіональна структура надходження інвестиційних ресурсів, результатом чого стала висока залежність від незначного числа зарубіжних країн-інвесторів та поглиблення нерівномірності соціально-економічного розвитку регіонів України.

Невирішеність цих проблем призводила і призводить до негативних наслідків як для іноземних інвесторів, які втрачають прибутки і змушені йти з українського ринку, так і для держави у цілому внаслідок погіршення інвестиційного іміджу, скорочення робочих місць та зниження рівня життя населення.

Розглянуті проблеми іноземного інвестування в Україні потребують нагального прийняття відповідних рішень та реальних кроків від органів центральної та регіональної державної влади, які мають бути націлені на досягнення паритету між короткостроковими інтересами окремих приватних іноземних інвесторів та одержанням довгострокових ефектів для національного господарства і населення України в цілому. Обґрунтуванню державних пріоритетів ефективного залучення іноземних інвестицій з цих позицій і буде присвячено подальші дослідження.

Література.

1. Програма розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні // Офіційний вісник України. – 2011. – № 28. – Ст. 1173.
2. Концепція Державної цільової економічної програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2015 роки [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1900-2010-p>.
3. Концепція розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013-2018 роки [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/739-2013-%D1%80>.
4. Прядко И. Все на выход. Почему иностранные инвесторы бегут из Украины / И. Прядко [Электронный ресурс] // Корреспондент. – 2013. – 22 июля (№ 28). – Режим доступа: <http://korrespondent.net/business/companies/1582533-korrespondent-vse-na-vygod-pochemu-inostrannye-ivestory-begut-iz-ukrainy>.
5. Інвестиційний клімат в Україні [Електронний ресурс] / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – 19 грудня 2013 р. – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/file/link/226937/file/Invest_klimat_19_12_2013.doc

6. Інформація щодо співпраці з інвесторами в рамках реалізації Національних проектів [Електронний ресурс] / Державний агентство з інвестицій та управління національними проєктами. – Режим доступу: <http://www.ukrproject.gov.ua/page/nazva-rozdilu-z-dokumentami>.

7. Бережний Я.В. Щодо напрямів удосконалення політики запровадження національних проектів в Україні: аналітична записка / Я.В. Бережний, Я.А. Жаліло, А.П. Павлюк [Електронний ресурс] / Національний інститут стратегічних досліджень, 2013. – 9 с. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1170/>.

8. Національні проєкти у стратегії економічної модернізації України / Я.А. Жаліло, Д.С. Покришка, Я.В. Бережний, А.П. Павлюк [та ін.]. – К.: НІСД, 2013. – 144 с.

References.

1. Cabinet of Ministers of Ukraine (2011), "Resolution "On approval of the Program of investment and innovation activity in Ukraine", *Ofitsijnyj visnyk Ukrainy*, vol. 28, p. 1173.

2. Cabinet of Ministers of Ukraine (2010), "Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of the Concept of the State Targeted Economic Program of investment in 2011-2015"", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1900-2010-p> (Accessed 2 March 2014).

3. Cabinet of Ministers of Ukraine (2013), "Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of the Concept of public-private partnership in Ukraine for 2013-2018 years"", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/739-2013-%D1%80> (Accessed 14 March 2014).

4. Prjadko, I. (2013), "Everybody out. Why foreign investors are fleeing from Ukraine" *Korrespondent*, [Online], vol. 28, available at <http://korrespondent.net/business/companies/1582533-korrespondent-vse-na-vyhod-pochemu-inostranye-investory-begut-iz-ukrainy> (Accessed 26 Feb. 2014).

5. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2013), "Investment climate in Ukraine", available at: http://www.me.gov.ua/file/link/226937/file/Invest_klimat_19_12_2013.doc (Accessed 16 February 2014).

6. State Agency for Investment and National Projects of Ukraine (2013), "Information for cooperation with investors in the implementation of national projects", available at: <http://www.ukrproject.gov.ua/page/nazva-rozdilu-z-dokumentami> (Accessed 10 February 2014).

7. National Institute for Strategic Studies (2013), Berezhnyj, Ya.V., Zhalilo, Ya.A. and Pavliuk, A.P. "Regarding the policy of improving the implementation of national projects in Ukraine", available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/1170/> (Accessed 6 March 2014).

8. Zhalilo, Ya.A., Pokryshka, D.S., Berezhnyj, Ya.V. and Pavliuk, A.P. (2013), *Natsional'ni proekty u stratehii ekonomichnoi modernizatsii Ukrainy* [National projects in the strategy of economic modernization of Ukraine], National Institute for Strategic Studies, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 02.04.2014 р.